ที่ ปน ๐๐๒๓.๔/ว ๓๓๐๗

ศาลากลางจังหวัดปัตตานี
ถนนเดชา ปน ๙๔๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอส่งแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี และนายกเทศมนตรีเมืองตะลุบัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๖๕๘
ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดปัตตานีได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้แจ้งแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการหน่วยงานภาคีและภาคประชาชนอย่างเข้มแข็ง มีทิศทางที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่องนำไปสู่การบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอให้จังหวัดแจ้งเทศบาลนครและเทศบาลเมือง เพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดปัตตานีพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอแจ้งเทศบาลเมืองปัตตานีและเทศบาลเมืองตะลุบันทราบแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนั่น สนธิเมือง)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องร้องทุกข์
โทร. ๐ ๗๓๓๓ ๖๐๔๔ ต่อ ๑๐๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban_ptn@dla.go.th

☐ ฝ.บห.
☐ กง.บถ.
☐ กง.สส.
☑ กง.กม.
☐ กง.กง.
☐ กง.บป.

สถจ. ปัตตานี
รับที่ 1558
รับที่ ๑๓ ก.พ. ๒๕๖๘
เวลา 09:52

ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๖๕๘

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอส่งแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๑.๔(ศอ.ปส.มท.)/ว ๒๖๕
ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้แจ้งแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐) เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการหน่วยงานภาคีและภาคประชาชนอย่างเข้มแข็ง มีทิศทางที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่องนำไปสู่การบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน จึงขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะเวลา ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอให้จังหวัดแจ้งเทศบาลนครและเทศบาลเมือง เพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต
โทร ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายปวิตร เลิศอำไพนนท์

บันทึกข้อความ ศอ.ปส.มท.

ส่วนราชการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักนโยบายและแผน โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๓๓๓๙

ที่ มท ๐๒๑๑.๔(ศอ.ปส.มท.)/ว ๒๖๕ **วันที่** ๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอส่งแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ ๗๒๕
วันที่ - ๘ ม.ค. ๒๕๖๘

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้แจ้งแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการหน่วยงานภาคีและภาคประชาชนอย่างเข้มแข็ง มีทิศทางที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่อง นำไปสู่การบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยขอจัดส่งแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) ดังกล่าว เพื่อพิจารณาใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการฯ ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบตาม QR code ท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
เลขรับ ๑๑๘
วันที่ ๙ ม.ค. ๒๕๖๘
เวลา

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กง.พศ.
เลขรับ 33
วันที่ ๙๑๐.๖๘
เวลา ๑๐.๐๓

เอกสารแนบ

กองทุนแม่ของแผ่นดิน

แผนปฏิบัติการ

กองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2568 - 2570)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
เรื่อง แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ กำหนดให้เสริมสร้างพลังในการป้องกันยาเสพติดด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดินถือเป็นกลไกที่สำคัญในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ร่วมกับหน่วยงานภาคี ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวทางสันติวิธีด้วยกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลากว่า ๒๐ ปี มีเครือข่ายภาคประชาชนที่เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินทั่วประเทศ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (คณะกรรมการ ป.ป.ส.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๗ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ จึงได้มีมติเห็นชอบกำหนดแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระหว่างหน่วยงานภาคีและภาคประชาชนอย่างเข้มแข็ง ให้มีทิศทางที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำสู่การบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนได้ต่อไป รายละเอียดแผนปฏิบัติการดังแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายภูมิธรรม เวชยชัย)
รองนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

คำนำ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ กำหนดให้เสริมสร้างพลังในการป้องกันยาเสพติดด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดินถือเป็นกลไกที่สำคัญในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ร่วมกับหน่วยงานภาคี ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวทางสันติวิธีด้วยกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลากว่า ๒๐ ปี มีเครือข่ายภาคประชาชนที่เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินทั่วประเทศ

แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ จัดทำขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในระยะ ๓ ปี โดยเป็นการกำหนดแผนงาน และวางกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เกิดเป็นรูปธรรม และเกิดผลลัพธ์ที่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินได้จริง อีกทั้งยังเป็นแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ชัดเจน เกิดความต่อเนื่องและมีความยั่งยืน นำไปสู่การยกระดับการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินของเครือข่ายระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงาน ป.ป.ส.
ธันวาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๑
ส่วนที่ ๑ ความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)	๑
ส่วนที่ ๒ แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)	๔
ความเป็นมา	๔
อุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน	๕
กรอบความคิดที่สำคัญ	๖
วัตถุประสงค์/เป้าหมาย	๗
กลยุทธ์	๘
แนวทางการบรรลุเป้าหมาย	๘
กลไกการดำเนินการ	๑๔
ระยะเวลาดำเนินการ	๑๔
ตัวชี้วัด/ผลผลิต/ผลลัพธ์	๑๕

บทนำ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้สมทบเงินงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนแม่ของแผ่นดิน สำหรับขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวทางสันติวิธี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบันมีหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน ๒๘,๖๔๗ หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ ซึ่งได้มีการขับเคลื่อนการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในทุกปีร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง

ตลอดระยะเวลาดำเนินการ ๒๐ ปีที่ผ่านมา ยังคงปรากฏสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินอยู่เป็นระยะ ๆ โดยในช่วงหลังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จนกลายเป็นวิกฤติปัญหายาเสพติดขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณการผลิตยาเสพติดนอกประเทศ รวมทั้งปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทำให้เกิดวิกฤติปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินด้วย

การจัดทำแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี เป็นการกำหนด แผนงาน และวางกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เกิดเป็นรูปธรรมและเกิดผลลัพธ์ที่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินได้จริง อีกทั้งยังเป็นแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ชัดเจน เกิดความต่อเนื่องและมีความยั่งยืน นำไปสู่การยกระดับการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินของเครือข่ายระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการสร้างความร่วมมือและบูรณาการในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินของหน่วยงานภาคีและภาคประชาชนในทุกระดับให้มีทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน

ส่วนที่ ๑ ความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายและแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จัดทำขึ้นตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๓ เพื่อให้การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีความต่อเนื่อง กระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. ดำเนินการทบทวนนโยบายและแผนระดับชาติทุก ๕ ปี ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือความจำเป็นอื่นเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขนโยบายและแผนระดับชาติ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดฉบับนี้เป็นการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งระบบ และมุ่งเน้นการลดระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติด จนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ เสริมสร้างให้มีการบูรณาการ

นโยบายและแผนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้มุ่งไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน เป็นกรอบทิศทาง ในการบริหารจัดการ ประสานการปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร งบประมาณ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมทั้งการกำกับติดตามและประเมินผลทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ได้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งระบบ มุ่งเน้นการลดระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติด จนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม ตลอดจนการบริหารและพัฒนาประเทศ โดยกำหนดนโยบายและแผนด้านการป้องกันยาเสพติด ดังนี้

นโยบายและแผนด้านการป้องกันยาเสพติด

เสริมสร้างทัศนคติและสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อป้องกันการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในทุกช่วงวัยและทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และสื่อสังคมออนไลน์ โดยสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชน ในการเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติดจัดระเบียบสังคมและปรับสภาพแวดล้อมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงในการเข้าสู่วงจรยาเสพติด ส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ส่งเสริมให้สถานประกอบการมีการดูแลลูกจ้าง/แรงงานที่ใช้ยาเสพติดได้เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาที่เหมาะสม และให้โอกาสแรงงานที่ผ่านการบำบัดรักษากลับเข้าทำงาน ส่งเสริมบทบาทของสถาบันครอบครัวให้เป็นกลไกสำคัญในการป้องกันสมาชิกให้ปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด รณรงค์สร้างความเข้าใจถึงผลกระทบและโทษทางกฎหมายสนับสนุนกิจกรรม องค์ความรู้ สื่อที่ทันสมัย ตลอดจนปรับแนวคิด/ทัศนคติในการดำรงชีวิตด้วยการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยจากปัญหายาเสพติดตามหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา”

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ได้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งระบบ มุ่งเน้นการลดระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติดจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ โดยกำหนดนโยบายและแผนด้านการป้องกันยาเสพติด แนวทางการบรรลุเป้าหมายตามแนวทางที่ ๖ เสริมสร้างพลังในการป้องกันยาเสพติดด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้

แนวทางที่ ๖ เสริมสร้างพลังในการป้องกันยาเสพติดด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน

แนวทางย่อยที่ ๖.๑ ส่งเสริมการป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติด โดยดำเนินการตามลักษณะของสภาพปัญหา ดังนี้

๑) หมู่บ้าน/ชุมชนชายแดนที่มีการนำเข้ายาเสพติด ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็ง โดยยึดหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ด้วยการพัฒนาพื้นที่และความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวทางการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ส่งเสริมความรู้และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปรับแนวคิดในการดำรงชีวิตเพื่อแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม สื่อสารสร้างการรับรู้เกี่ยวกับบทลงโทษตามกฎหมายต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด ปรับเปลี่ยนทัศนคติโดยอาศัยผู้นำที่มีอิทธิพลทางความคิด ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดความเข้มแข็ง และจัดให้มีกลไกในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหายาเสพติด

๒) หมู่บ้านพักยาเสพติด จัดให้มีกลไกเฝ้าระวัง โดยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสอดส่อง และตรวจตราการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาพักในพื้นที่ และแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) หมู่บ้าน/ชุมชนทางผ่านและเลี่ยงด่าน จัดให้มีกลไกในการเฝ้าระวัง สอดส่องและตรวจตรา ปัญหาการลำเลียงยาเสพติด รวมทั้งส่งเสริมการแจ้งเบาะแสและข่าวสารแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔) หมู่บ้าน/ชุมชนแพร่ระบาดยาเสพติด เพิ่มความสามารถของแกนนำประชาชนในการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน เสริมสร้างกลไกการเฝ้าระวัง สอดส่อง และตรวจตราปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดจากยาเสพติด สำรวจค้นหากลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อดูแลช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาและลดผลกระทบที่เกิดจากปัญหายาเสพติด

แนวทางย่อยที่ ๖.๒ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วไป โดยพัฒนาศักยภาพผู้นำในหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งผู้นำตามตำแหน่งหน้าที่ ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำทางความคิด และปราชญ์ชาวบ้าน ระดมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนในการเฝ้าระวังยาเสพติด ป้องกันและช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง รวมถึงพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ และสุขภาพของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนปรับแนวคิด/ทัศนคติในการดำรงชีวิต ด้วยการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยจากปัญหายาเสพติดตามหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา"

ส่วนที่ ๒ แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

ความเป็นมา

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อครั้งดำรงพระยศสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในพื้นที่หมู่บ้านต่าง ๆ ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่งเสริมงานศิลปาชีพ สงเคราะห์และช่วยเหลือราษฎร ซึ่งนำความปลื้มปิติให้กับราษฎรอย่างหาที่สุดมิได้

จุดเริ่มต้นของกองทุนแม่ของแผ่นดิน เนื่องมาจากแทบทุกพื้นที่ที่สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงได้เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในหมู่บ้านต่าง ๆ ในหลายจังหวัด ทรงทราบถึงการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดในพื้นที่ต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะนั้นมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรงในหลายพื้นที่ และทรงมีความห่วงใยต่อปัญหาดังกล่าว ที่ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนเป็นอันมาก พระองค์ท่านจึงมีพระราชเสาวนีย์และพระราชดำรัสในหลาย ๆ โอกาส ถึงภยันตรายของปัญหายาเสพติดและให้ประชาชนต่าง ๆ ได้ร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหานี้ ในการเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พระองค์ทรงจัดให้มีการรวมพลังของกลุ่มประชาชนอาสาต่าง ๆ หลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มราษฎรอาสาพิทักษ์ป่า กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติ รวมทั้งกลุ่มราษฎรอาสาป้องกันยาเสพติด เพื่อมาเข้าเฝ้าฯ ต่อหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง และโอกาสนี้ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงยังได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ให้กับกลุ่มราษฎรอาสาทุกกลุ่ม เพื่อไปใช้ประโยชน์ให้กับกลุ่มนั้น ๆ รวมทั้งได้พระราชทานให้กับกลุ่มราษฎรอาสาป้องกันยาเสพติด โดยผ่านเลขาธิการ ป.ป.ส. อีกด้วย โดยได้พระราชทาน รวม ๒ ครั้ง ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และ พ.ศ. ๒๕๔๖

สำนักงาน ป.ป.ส. จึงได้นำพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์มาสมทบกับงบประมาณของสำนักงาน ป.ป.ส. จัดให้มีโครงการหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อเป็นทุนตั้งต้นให้กับประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อาสาป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนของตน เรียกว่า หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อเป็นการสนองพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามที่พระองค์ได้ตั้งพระราชหฤทัยไว้ โดยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน รวมแล้วเป็นเวลา ๒๐ ปี มีหมู่บ้าน/ชุมชน เข้าร่วมกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน ๒๘,๖๔๗ หมู่บ้าน/ชุมชน จากทุกจังหวัดทั่วประเทศ

ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปี ของการดำเนินงานโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินถึงปัจจุบันทั่วประเทศ จำแนกเป็นรายภาคตามตารางแสดงจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๗ (รายภาค) ดังนี้

ภาค/กทม.	กองทุนแม่ของแผ่นดิน																				
	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	รวม
๑		๙๕	๑๘๔	๒๒๔	๑๑๕	๓๑๕	๒๕๕	๒๒๗	๒๗๒	๑๘๐	๘๐	๘๐	๘๓	๑๐๙	๑๑๕	๑๐๗	๙๕	๑๐๕	๙๔	๑๐๐	๒๘๕๒
๒		๘๒	๑๔๗	๒๑๘	๓๓๐	๓๑๔	๑๕๕	๓๗๒	๒๐๗	๑๖๓	๖๙	๖๙	๗๐	๗๔	๗๒	๗๐	๗๒	๗๐	๗๓	๗๗	๒๓๐๒
๓	๒๕๙	๑๕๗	๑๗๘	๒๙๖	๓๔๔	๓๑๗	๑๖๘	๒๒๕	๒๙๐	๑๗๘	๑๕๔	๑๕๕	๑๗๑	๑๗๖	๒๘๙	๑๗๘	๑๗๔	๑๗๑	๑๗๓	๑๙๓	๔๒๔๖
๔	๔๑๓	๑๘๔	๒๐๒	๓๑๘	๑๙๐	๔๒๔	๒๒๓	๑๔๘	๓๗๔	๒๔๐	๑๗๔	๑๗๔	๑๔๗	๑๘๙	๒๑๒	๒๐๔	๑๙๓	๑๙๒	๒๑๙	๒๐๔	๔๘๗๔
๕		๑๑๑	๒๒๓	๒๗๔	๑๗๘	๒๗๕	๑๗๐	๒๓๖	๒๕๘	๑๗๔	๑๐๕	๑๐๖	๑๐๘	๑๑๖	๑๑๙	๑๒๐	๑๒๕	๑๒๕	๑๒๘	๑๒๖	๓๐๙๗
๖		๑๐๙	๑๔๙	๒๕๒	๑๓๔	๕๒๒	๓๙๘	๒๗๔	๒๙๖	๒๙๖	๑๙๓	๙๕	๙๓	๙๘	๙๙	๙๖	๘๙	๙๐	๘๙	๙๔	๓๒๗๒
๗		๗๑	๑๘๖	๑๙๓	๑๑๖	๓๖๑	๓๗๓	๒๒๒	๒๔๙	๑๖๖	๖๔	๖๓	๖๗	๗๕	๗๕	๖๖	๖๘	๖๕	๖๖	๘๒	๒๓๘๘
๘		๘๓	๑๖๘	๑๖๘	๑๐๕	๒๓๐	๓๔๒	๓๙๘	๒๐๗	๑๕๙	๗๔	๗๕	๗๗	๘๑	๘๖	๗๕	๗๕	๗๗	๗๒	๗๓	๒๒๒๕
๙		๘๘	๑๓๗	๒๐๓	๑๐๑	๒๕๐	๑๓๐	๒๐๖	๑๔๕	๓๔๐	๗๗	๗๗	๘๐	๙๓	๘๒	๙๔	๘๙	๘๙	๙๑	๙๓	๒๒๖๓
กทม.		๔๙	๑๙๕	๒๔๓	๔๓	๔๐	๒๕	๓๘	๓๕		๓๗	๓๘	๗๕	๓๖	๔๕	๔๖	๔๕	๔๕	๕๐	๔๕	๑๑๒๘
รวม	๖๗๖	๑,๐๖๙	๑,๗๖๙	๒,๔๐๗	๒,๔๕๖	๓,๐๐๘	๓,๘๓๙	๒,๔๕๑	๒,๓๕๓	๑,๕๙๑	๙๒๙	๙๓๐	๑,๐๒๔	๑,๐๔๘	๑,๑๙๓	๑,๐๔๖	๑,๐๒๓	๑,๐๒๙	๑,๐๔๓	๑,๐๘๗	๒๘,๖๔๗

ตลอดระยะเวลาดำเนินการ ๒๐ ปี ของโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน พบว่า สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยยังปรากฏอย่างต่อเนื่อง บางช่วงระยะเวลาอาจจะลดลง ปัจจุบันปัญหายาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจนกลายเป็นวิกฤติขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง อันเนื่องมาจากปริมาณการเพิ่มขึ้นของการผลิตนอกประเทศ รวมทั้งปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย ทำให้เกิดวิกฤติปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน หลายพื้นที่มีปัญหายาเสพติดรุนแรงเพิ่มขึ้น รวมทั้งความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่อ่อนแอลง ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานภาคีที่ร่วมขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินกับสำนักงาน ป.ป.ส. ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ ได้มีการดำเนินการสำรวจความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง และได้มีการจัดระดับความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำแนกเป็นหมู่บ้านระดับ A ระดับ B และระดับ C ตามตารางที่ปรากฏ (รายภาค) ดังนี้

ปปส.ภาค/กทม.	จำนวนหมู่บ้านกองทุนแม่ทั้งหมด	จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับการตรวจ	คิดเป็นร้อยละ	ระดับ A	คิดเป็นร้อยละ	ระดับ B	คิดเป็นร้อยละ	ระดับ C	คิดเป็นร้อยละ
๑	๒,๗๕๒	๒,๕๗๐	๙๓.๓๙	๔๓๐	๑๖.๗๓	๑,๙๐๐	๗๓.๙๓	๒๔๐	๙.๓๔
๒	๒,๒๒๕	๑,๘๐๕	๘๑.๑๒	๓๖๐	๑๙.๙๔	๑,๑๔๖	๖๓.๔๙	๒๙๙	๑๖.๕๗
๓	๔,๐๕๓	๓,๙๖๘	๙๗.๙๐	๑,๓๘๒	๓๔.๘๓	๒,๓๖๐	๕๙.๔๘	๒๒๖	๕.๗๐
๔	๔,๖๗๐	๓,๔๙๙	๗๔.๙๓	๗๖๗	๒๑.๙๒	๒,๔๓๐	๖๙.๔๕	๓๐๒	๘.๖๓
๕	๒,๙๗๑	๒,๓๕๙	๗๙.๔๐	๗๖๖	๓๒.๔๗	๑,๔๘๙	๖๓.๑๒	๑๐๔	๔.๔๑
๖	๓,๑๗๘	๓,๐๒๒	๙๕.๐๙	๖๑๙	๒๐.๔๘	๒,๒๙๕	๗๕.๙๔	๑๐๘	๓.๕๗
๗	๒,๓๐๖	๒,๐๖๐	๘๙.๓๓	๔๕๕	๒๒.๐๙	๑,๔๑๙	๖๘.๘๘	๑๘๖	๙.๐๓
๘	๒,๑๕๒	๒,๐๗๓	๙๖.๓๓	๔๖๐	๒๒.๑๙	๑,๓๔๑	๖๔.๖๙	๒๗๒	๑๓.๑๒
๙	๒,๑๗๐	๑,๙๙๐	๙๑.๗๑	๓๑๐	๑๕.๕๘	๑,๒๕๗	๖๓.๑๗	๔๒๓	๒๑.๒๖
กทม.	๑,๐๘๓	๑,๐๕๒	๙๗.๑๔	๒๖๑	๒๔.๘๑	๖๙๓	๖๕.๘๗	๙๘	๙.๓๒
รวม	**๒๗,๕๖๐**	**๒๔,๓๙๘**	**๘๘.๕๓**	**๕,๘๑๐**	**๒๓.๘๑**	**๑๖,๓๓๐**	**๖๖.๙๓**	**๒,๒๕๘**	**๙.๒๕**

สถานะของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้สำรวจ สะท้อนให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดยังคงดำรงอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน และจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

โครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตลอด ๒๐ ปี มีจำนวน ๒๘,๖๔๗ หมู่บ้าน/ชุมชน ที่เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งตลอดระยะเวลาของการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวด้วยสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่มีความรุนแรงขึ้น จนเป็นปัญหาส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน จึงทำให้กองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีการดำเนินงานมา ๒๐ ปี มีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนที่สมควรพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และที่สำคัญเพื่อให้สมพระเกียรติและเป็นการสนองพระราชปณิธานสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ

อุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงห่วงใยถึงปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในสังคมไทย จึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน มีเป้าหมายเพื่อขจัดปัญหายาเสพติดให้หมดไป โดยอาศัยพลังแห่งความสามัคคีและการพึ่งพาตนเองบนพื้นฐานของทุนทางสังคมของแต่ละพื้นที่ พัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีกระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติอย่างบูรณาการ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางศาสนา กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน รวมทั้งได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือ จากหน่วยงานทั้งในและนอกพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการสร้างอาชีพ

สร้างรายได้ ขจัดปัญหายาเสพติดบนพื้นฐานของการให้อภัยทางสังคม สร้างความสมานฉันท์ให้กับสมาชิกในชุมชน ร่วมกันเอาชนะปัญหาและอุปสรรคด้วยแนวทางสันติวิธีเพื่อมุ่งไปสู่สังคมแห่งคุณธรรม กล่าวได้ว่า กองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นกองทุนที่หลอมรวมจิตใจเพื่อช่วยเหลือกันในยามทุกข์ยาก นับเป็นทุนตั้งต้นแห่งความดีงามที่รวมศรัทธาของประชาชน หน่วยงานและองค์กรภาคีทุกภาคส่วน ให้เป็นพลังแห่งความร่วมมือในการทำความดี เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น อุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ อุดมการณ์ของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเชิงคุณภาพ โดยรวมพลังของชุมชนเข้าแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยจิตใจที่พึ่งตนเอง และฟื้นฟูทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นตามสภาพของมิติทางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ ให้ยึดโยงกับความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คน พลังเหล่านี้จะเป็นส่วนสำคัญในการทำให้กองทุนแม่ของแผ่นดินเพิ่มพูนขึ้นด้วยความศรัทธาและปัญญาของชุมชน จนหล่อหลอมแนวความคิดอุดมการณ์ร่วมของชุมชนเป็นหนึ่งเดียว และพัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหาพื้นฐานตามยุทธศาสตร์พระราชทานและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือเป็นกรอบการแก้ไขปัญหาที่ครอบคลุมทุกด้านของสังคม

สรุปสถานภาพการดำเนินการและปัญหาที่สำคัญในช่วงที่ผ่านมา

สามารถสรุปสถานภาพและปัญหาการดำเนินการที่สำคัญในช่วง ๒๐ ปี ได้ดังนี้

๑. มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ในระดับต่าง ๆ ทั้งส่วนกลาง ภาค และจังหวัด ส่งผลต่อความเข้าใจในปรัชญา เจตนารมณ์ และอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่อาจไม่ชัดเจนหากเปรียบเทียบกับรุ่นก่อน ๆ

๒. ขาดการพัฒนาและจัดให้มีวิทยากรกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในระดับต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นบุคคลและกลไกที่มีความสำคัญมากในการถ่ายทอดความคิดและอุดมการณ์ของกองทุนแม่ของแผ่นดินไปสู่หมู่บ้าน/ชุมชนต่าง ๆ ทำให้การขับเคลื่อนทางความคิดยังดำเนินการได้ไม่มากเท่าที่ควร

๓. กระบวนการคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนใหม่ ในโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละปี ยังไม่สัมพันธ์กับหมู่บ้าน/ชุมชนที่เป็นเป้าหมายของการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่ต่อยอดจากกระบวนการแก้ไขปัญหาไปสู่กองทุนแม่ของแผ่นดินตามหลักการเดิม

๔. กิจกรรมการดำเนินการยังขาดความต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับจังหวัดและพื้นที่ ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปสู่พิธีพระราชทานเงินขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละปีเท่านั้น ยังไม่มีการขับเคลื่อนอย่างเป็นกระบวนการ

๕. ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับเงินพระราชทานเงินขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดินแล้วในช่วงที่ผ่านมาขาดทิศทางการเสริมความเข้มแข็ง ทำให้หลายหมู่บ้าน/ชุมชนที่อยู่ในสภาพหยุดนิ่งในกิจกรรมต่าง ๆ

๖. การขาดระบบการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินกิจกรรมหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทำให้สถานภาพความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนที่กองทุนแม่ของแผ่นดินจำนวนมากอ่อนแอลงและทำให้ปัญหายาเสพติดมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง จะเกิดผลเสียในพื้นที่ดังกล่าว

กรอบความคิดที่สำคัญ

กรอบความคิดที่สำคัญของโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดินในระยะ ๓ ปีข้างหน้า อยู่ที่การสนองพระราชปณิธานสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงมีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยมี ๕ กรอบความคิดที่สำคัญ ดังนี้

๑. **ทบทวน** การดำเนินงานในรอบ ๒๐ ปีที่ผ่านมา เพื่อจะก้าวไปสู่การสร้างความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น และสอดรับกับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการสร้างอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดินขึ้นมาให้สอดคล้องอย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์

๒. **หมู่บ้าน/ชุมชน** เป็นพื้นฐานสำคัญของกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยในชุมชนจะประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นสังคมและชุมชน การสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการแก้ไขปัญหายาเสพติด

๓. **ทุน** คำว่า ทุน ในมิติของกองทุนของแผ่นดิน มิใช่หมายถึงตัวเงินเพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ทุนความสามัคคี ทุนมนุษย์ ซึ่งรวมอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน หากรวมทุนเหล่านี้ด้วยกันทั้งหมด จะทำให้หมู่บ้าน/ชุมชนนั้น ๆ มีความเข้มแข็ง

๔. **ต่อยอด** กองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ ขั้นตอนของการต่อยอดจากการแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การแก้ไขปัญหาพื้นฐาน เป็นต้นเหตุของการเกิดขึ้นของปัญหายาเสพติด หรือรวมทั้งปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหายาเสพติดจะไม่สามารถดำเนินการได้อย่างหมดสิ้น หากไม่มีการต่อยอดไปสู่กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต

๕. **ยั่งยืน** กองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ สัญลักษณ์ของการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ซึ่งถือเป็นมิติที่สำคัญตามแนวพระราชดำรัสของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงพระราชประสงค์ให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างยั่งยืน

กรอบความคิดทั้ง ๕ ประการนี้ ถือเป็นกรอบความคิดที่สำคัญของการดำเนินการกองทุนแม่ของแผ่นดินในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๓ ประการ ดังต่อไปนี้

๑) เพื่อสนองพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

๒) เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างเครือข่ายภาคประชาชน ในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนด้วยกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๓) เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างยั่งยืน ตามอุดมการณ์และกรอบความคิดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน

เป้าหมาย

๑. เป้าหมายพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ดำเนินการ ได้แก่

๑) แก้ไขปัญหายาเสพติด พัฒนาอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดินให้เข้มแข็ง จำนวน ๒๘,๖๔๗ หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับเงินพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๗

๒) ขยายหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินเพิ่มขึ้น ตามศักยภาพที่มีการดำเนินการ โดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นหลัก

๒. เป้าหมายการพัฒนา ได้แก่

๑) สร้างศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด

๒) พัฒนาแกนนำหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

๓) เพิ่มและขยายสมาชิกหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๔) พัฒนากองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน ให้มีกิจกรรมตามกรอบความคิดและอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน

กลยุทธ์

เพื่อให้การดำเนินการโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดินในระยะ ๓ ปี ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน จึงควรมี ๕ กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

๑. กลยุทธ์ปลุกความคิด สร้างอุดมการณ์ การปลุกความคิดและสร้างอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อเป็นการสนองพระราชปณิธาน และเป็นการน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่จะสร้างกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๒. กลยุทธ์ใช้วิทยากรปลุกความคิด วิทยากรกระบวนการเป็นเครื่องมือและเป็นกลไกสำคัญต่อการปลุกพลังทางความคิดในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยากรกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้รับการพัฒนา เสริมสร้างทักษะ องค์ความรู้ และฝึกอบรมจนเกิดความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติและถ่ายทอดให้แก่เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชนได้

๓. กลยุทธ์มวลชนขับเคลื่อนมวลชน การขับเคลื่อนมวลชนเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ โดยการจัดตั้งกลุ่มหรือเครือข่ายภายในหมู่บ้าน/ชุมชนจะสร้างความเข้มแข็ง และเป็นช่องทางในการส่งเสริมการดำเนินงาน อีกทั้งการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่จะเพิ่มศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชนในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน

๔. กลยุทธ์สื่อสาร สร้างกระแส เป็นกลยุทธ์ในการใช้ระบบการติดต่อสื่อสาร การใช้โซเชียลมีเดียในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน อันจะทำให้เกิดการสร้างกระแสการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๕. กลยุทธ์กองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นสิ่งที่จับต้องได้ การพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน และช่วยเหลือประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนตามแนวทางสันติวิธี

แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

แนวทางที่ ๑ เสริมสร้างและพัฒนาอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน

แนวทางย่อยที่ ๑.๑ สรุปและพัฒนากรอบความคิดและอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดินให้สอดรับกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปในหลาย ๆ ด้าน โดยนำอุดมการณ์ ชุดความคิด และกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน มาสรุป สังเคราะห์ นำมาจัดเป็นกรอบความคิดและอุดมการณ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างยั่งยืน

แนวทางย่อยที่ ๑.๒ อุดมการณ์ ชุดความคิด ชุดกิจกรรม ที่ควรพัฒนาในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประกอบด้วย

๑) กิจกรรมการสร้างครอบครัวอบอุ่น การแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรเริ่มจากครอบครัวไปสู่หมู่บ้าน/ชุมชน ใช้การดูแล การสร้างความรัก ความเอาใจใส่ในครอบครัว การอาศัยบทบาทของครอบครัวเป็นภูมิต้านทานที่สำคัญในการป้องกันและเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

๒) กิจกรรมจิตอาสา โดยส่งเสริมและพัฒนาความคิดจิตอาสาให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคประชาชน โดย กระตุ้นให้มีกิจกรรมในลักษณะจิตอาสาให้มากขึ้น ภายใต้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

๓) กิจกรรมการต่อยอดเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อเป็นการสร้างการแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่ความยั่งยืน ทั้งการต่อยอดที่เกี่ยวกับการศึกษา ด้านวัฒนธรรม อาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ฯลฯ

๔) กิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างสันติวิธี ซึ่งถือเป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติดอีกแนวทางหนึ่ง นอกเหนือจากการใช้กฎหมาย ทั้งการเข้าถึง การทำงานตามความคิด การชักชวน การใช้ความรัก ความเมตตา ฯลฯ เพื่อให้ลด ละ เลิก ยาเสพติด

๕) กิจกรรมการพัฒนาทุนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ได้แก่ การพัฒนาทุนศักดิ์สิทธิ์ ทุนศรัทธา ทุนปัญญา รวมทั้งการพัฒนาทุนทางสังคม และทุนทางวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ โดยให้บูรณาการทุนเหล่านี้เข้าด้วยกัน จัดตั้งเป็นกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่สามารถทำให้คนในหมู่บ้านเข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้โดยใช้พลังของตนเองเป็นหลัก

๖) กิจกรรมการติดตาม ช่วยเหลือ ผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้สามารถกลับสู่สังคมได้ตามปกติ หรือ ไม่ส่งผลกระทบ หรือ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในหมู่บ้าน/ชุมชน

๗) กิจกรรมการฟื้นฟูและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกระดับ โดยชุดความคิดและกิจกรรมดังกล่าว จะนำไปสู่รายละเอียดในแนวทางคู่มือและหลักสูตรการพัฒนาต่อไป

แนวทางที่ ๒ ผลิต สร้างเสริม และพัฒนาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

แนวทางย่อยที่ ๒.๑ ผลิต สร้างเสริม และพัฒนาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงานขับเคลื่อนในพื้นที่ โดย

๑) กิจกรรมการจัดทำ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินให้กับวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ใช้เป็นคู่มือและแนวทางการอบรมและใช้ประโยชน์

๒) กิจกรรมการจัดทำแผนการพัฒนาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินทั่วประเทศ.ทั้งที่เป็นวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินหลัก หรือ วิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับส่วนกลาง ระดับภาค ระดับจังหวัด รวมทั้ง พิจารณาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในระดับต่ำกว่าจังหวัด ตามจำนวนที่จำเป็นและเหมาะสม

๓) กิจกรรมการสำรวจ รวบรวม วิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีอยู่แล้วและยังทำหน้าที่อยู่ในแต่ละภาค หรือจังหวัด รวมถึงจำนวนคน ความรู้ และประสบการณ์ ความต่อเนื่อง ฯลฯ ว่ามีจำนวนเท่าใด พร้อมกับขึ้นทะเบียนประวัติ รวบรวมรายชื่อ และเพื่อสามารถประมาณการจำนวนวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินที่จะผลิตเพิ่มเติม

๔) กิจกรรมการคัดเลือกวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญ หากสามารถคัดเลือกได้ดี ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานต่อไปได้ ที่สำคัญ คือ

- วิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคประชาชน
- เป็นผู้มีจิตอาสา และเต็มใจที่จะเป็นวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน
- มีทักษะความเหมาะสมพอที่จะเป็นวิทยากรกระบวนการ
- หากมีความรู้และเคยปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนแม่ของแผ่นดิน จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

- การคัดเลือกวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินภาคประชาชน ควรเลือกจากผู้ที่มีบทบาทสำคัญในงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้าน/ชุมชน และมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เพราะจะทำให้มีองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานจริง

แนวทางย่อยที่ ๒.๒ การจัดอบรมวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามแผนงานที่กำหนด

๑) กิจกรรมการจัดทำแผนและอบรมวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นรุ่น ๆ โดยยึดตามหลักสูตร โดยวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินกลุ่มแรกที่ควรจะเข้ารับการอบรม ได้แก่ วิทยากรกลาง และ/หรือ ระดับภาค เพื่อจะได้มีบทบาทสำคัญในการอบรมในระดับต่อไป

๒) กิจกรรมการอบรมวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด ให้วิทยากรกลุ่มแรกเป็นผู้ดำเนินการอบรม เพื่อจะสามารถถ่ายทอดกรอบความคิดได้อย่างชัดเจน โดยมีการวางแผนการอบรมและพัฒนาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ยึดงานเชิงคุณภาพเป็นสำคัญ

แนวทางย่อยที่ ๒.๓ จัดระบบบริหารจัดการวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างเหมาะสม เพื่อให้วิทยากรสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างคล่องตัว และสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ โดย

๑) กิจกรรมการขึ้นทะเบียนวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างชัดเจนและเป็นทางการ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งจากบุคคลที่มีอำนาจอย่างเหมาะสมในแต่ละระดับ ทั้งนี้ วิทยากรระดับจังหวัดควรมีคำสั่งของจังหวัด ที่มอบหมายให้ทำหน้าที่วิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินในจังหวัด เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

๒) มีการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ สำหรับสนับสนุนการดำเนินงานการเป็นวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

๓) ควรมีระบบการให้ความรู้และพัฒนาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพิจารณาการจัดเป็นกลุ่มเครือข่ายวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างเหมาะสม

แนวทางที่ ๓ การทบทวน ประเมิน สถานภาพในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้รับแต่เดิม

แนวทางย่อยที่ ๓.๑ การประเมินสถานภาพปัญหายาเสพติดที่ดำรงอยู่ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินว่าอยู่ในสถานะใดในปัจจุบัน โดยใช้ข้อมูลจากหลายฐาน รวมทั้งการสำรวจปัญหาขึ้นมาใหม่ตามระบบและโครงสร้างปกติที่ได้รับการสั่งการ ให้ค้นหาผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งจะทำให้ทราบปัญหาอย่างชัดเจนและเป็นปัจจุบัน

แนวทางย่อยที่ ๓.๒ การประเมินศักยภาพความเข้มแข็งของกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นการสำรวจที่ดำเนินการทุกปี

แนวทางย่อยที่ ๓.๓ การประเมิน วิเคราะห์สถานภาพปัญหายาเสพติดและความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน โดยจะมีการจำแนกออกเป็นระดับต่าง ๆ และระดับที่ต่างกันเหล่านี้จะนำไปสู่แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินต่อไป

แนวทางที่ ๔ การแก้ไขปัญหา ฟื้นฟู พัฒนา และยกระดับหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับแต่เดิมให้มีความเข้มแข็ง

แนวทางย่อยที่ ๔.๑ ประกาศให้ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นปีแห่งการเสริมสร้าง ฟื้นฟู หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่เคยได้รับ จำนวน ๒๘,๖๔๗ หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ เพื่อเป็นก้าวย่างใหม่ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในระยะต่อไป โดยมีกิจกรรมดำเนินการที่ควรฟื้นฟู ดังนี้

๑) กิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ยังดำรงอยู่ โดยใช้แนวทางกิจกรรมของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นเป้าหมาย จะให้ดำเนินการในลักษณะใด โดยให้ผนวกหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้รับเดิมและมีปัญหายาเสพติด ให้ถือเป็นเป้าหมายการดำเนินงานด้วย

๒) แต่ละจังหวัดกำหนดเป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ โดยให้ความสำคัญกับหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้รับเดิมและยังมีปัญหายาเสพติด เป็นพื้นที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการลดปัญหาให้ได้ผลอย่างชัดเจน โดยให้จังหวัดกำหนดและจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

แนวทางย่อยที่ ๔.๒ การใช้กลไกบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่เข้าแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่เป็นเป้าหมาย โดยเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนในพื้นที่ โดยการบูรณาการโดยใช้รูปแบบของธวัชบุรีโมเดล ผสมผสานกับโมเดลการขับเคลื่อนของภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้เป็นรูปแบบสำคัญของการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้รับเดิมและยังคงมีปัญหายาเสพติดที่จะต้องแก้ไข โดยครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) การสำรวจและค้นหาผู้เสพอย่างทั่วถึง

๒) การนำผู้เสพเข้าสู่กระบวนการบำบัดในรูปแบบของความสมัครใจ เน้นบำบัดในชุมชน พร้อมกับการดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้เสพที่ไม่ยอมเข้ารับการบำบัด

๓) การดำเนินการต่อผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่อย่างจริงจังและเด็ดขาด เพื่อลดเงื่อนไขทางด้าน Supply

๔) การจัดระบบเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติดในพื้นที่อย่างจริงจัง เพื่อลดปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

๕) การจัดตั้งกลุ่มพลังชุมชนในแต่ละหมู่บ้านเป้าหมาย ให้เป็นกำลังเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยกลุ่มพลังที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาสาต่าง ๆ เช่น ชรบ. อสม. ราษฎรจิตอาสา ฯลฯ หากผนึกกำลังเหล่านี้ร่วมกันก็จะเป็นกลุ่มพลังที่สำคัญในหมู่บ้าน/ชุมชนที่จะทำการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจนและมีการจัดตั้ง โดยให้มีการประสานกับชุดปฏิบัติการในระดับตำบลที่ภาครัฐได้มีการจัดตั้งอยู่แล้ว มาทำงานร่วมกัน จะเสริมสร้างให้เกิดความเป็นเอกภาพและมีพลังมากยิ่งขึ้น

แนวทางย่อยที่ ๔.๓ การฟื้นฟูกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน

๑) ฟื้นฟูและพัฒนากองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้เคยรับพระราชทาน ตามเหตุ ปัจจัยและเงื่อนไขของหมู่บ้านนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นของกลุ่มผู้นำกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้าน/ชุมชน กรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้าน/ชุมชน การระดมทุน การบริหารและจัดการกองทุน การช่วยเหลือสงเคราะห์ต่าง ๆ รวมทั้งระบบบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชน ฯลฯ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนา และให้กองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นประโยชน์และเป็นที่จับต้องได้ของหมู่บ้าน/ชุมชน

๒) การจัดกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินร่วมกันในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม รวมทั้งเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และทุนทางวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านต่าง ๆ

แนวทางที่ ๕ การขยายหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่

แนวทางย่อยที่ ๕.๑ การกำหนดให้หมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ โดยมุ่งเน้นหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีความพร้อมในการจัดตั้งเป็นกองทุนแม่ของแผ่นดินเชิงคุณภาพ

แนวทางย่อยที่ ๕.๒ ประเภทของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่จะได้รับพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ควรจำแนกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ ๑ หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหายาเสพติด โดยเป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ประเภทที่ ๒ หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ไม่มีปัญหายาเสพติด หรือ ไม่เคยมีปัญหายาเสพติดมาก่อน หรือ เคยมีปัญหาแต่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้แล้ว

แนวทางย่อยที่ ๕.๓ การพัฒนากระบวนการและขั้นตอนการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน กำหนดเงื่อนไข ดังนี้

๑) หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอื่น ๆ เช่น หมู่บ้าน/ชุมชนในโครงการชุมชนยั่งยืน ของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหมู่บ้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น สามารถกำหนดให้เป็นเป้าหมายในการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินได้

๒) หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่ให้มีความเข้าใจและยอมรับกองทุนแม่ของแผ่นดินจนนำไปสู่การจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่

แนวทางย่อยที่ ๕.๔ ใช้เกณฑ์การประเมินหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อเข้ารับพระราชทานเงินขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่ ตามกระบวนการ ๑๐ ขั้นตอน และเกณฑ์ประเมิน ๑๒ ตัวชี้วัด เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

แนวทางที่ ๖ การพัฒนาเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

แนวทางย่อยที่ ๖.๑ กิจกรรมการสำรวจเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อประเมินสถานะความเข้มแข็ง คุณภาพ และประสิทธิภาพการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาเพื่อเป็นแนวทางในการฟื้นฟูและพัฒนาเครือข่ายได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริง

แนวทางย่อยที่ ๖.๒ กิจกรรมการฟื้นฟูและพัฒนาเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับต่าง ๆ โดย

๑) ฟื้นฟูและพัฒนาเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มี ในระดับอำเภอ จังหวัด และภาค ให้เข้าใจอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยการอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการแลกเปลี่ยนแนวความคิดประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

๒) คัดเลือกบุคลากรที่เป็นเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละระดับ เพื่อให้ครอบคลุมจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินทั่วประเทศ

๓) จัดทำแนวทางคู่มือการปฏิบัติงานของเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกันให้มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่ ๗ การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน

แนวทางย่อยที่ ๗.๑ การสร้างศูนย์เรียนรู้หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้เป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อเผยแพร่ทำความเข้าใจงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับหมู่บ้านให้กับประชาชนที่สนใจ โดย

๑) ทบทวนหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่ถูกยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้ เพื่อทราบสถานะในปัจจุบัน พร้อมกับปรับปรุง ฟื้นฟู และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น แต่หากพื้นที่ใดไม่สามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ได้อีกต่อไป ก็สมควรลดสถานะเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับปกติ เพื่อสามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย

๒) สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีความเข้มแข็งและมีความพร้อมให้เป็นศูนย์เรียนรู้หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่

แนวทางย่อยที่ ๗.๒ กิจกรรมการศึกษาดูงานระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาและเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชนด้วยกันเอง โดยผ่านกระบวนการศูนย์เรียนรู้ฯ ดังกล่าว โดยควรจะมีการจัดระบบในการศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนบทเรียนและสำหรับหมู่บ้านที่จะเข้ารับใหม่

แนวทางที่ ๘ การพัฒนาการติดต่อสื่อสารและสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

แนวทางย่อยที่ ๘.๑ กิจกรรมการพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เป็นประชาคมร่วมกัน โดยควรจัดระบบการติดต่อสื่อสาร การแจ้งข้อมูลข่าวสารระหว่างเครือข่ายและหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยอื่น ๆ เพื่อจะได้มีการแจ้งข้อมูล ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ การแจ้งเรื่องต่าง ๆ ทั้งแนวดิ่งและแนวราบ โดยให้ความสำคัญกับความรวดเร็ว ความสะดวก ความทันสมัยของข้อมูลข่าวสาร เพื่อจะสามารถสร้างการรับรู้และดำเนินการต่อไปได้อย่างสะดวก ได้แก่

๑) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การแจ้งข้อมูล หรือการประชุมร่วมระหว่างสำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายและหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนของแผ่นดินอย่างกว้างขวางเป็นระบบ และทั่วถึง โดยใช้เวลาที่รวดเร็ว

๒) การติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินด้วยกันเอง

แนวทางย่อยที่ ๘.๒ กิจกรรมการเสริมสร้างการเรียนรู้ในเรื่องงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์บทเรียนต่าง ๆ และจัดระบบ ช่องทาง การเรียนรู้ รวมทั้งการประชุมและสรุปเป็นบทเรียน โดยผ่านเทคโนโลยีออนไลน์

แนวทางที่ ๙ การขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินเชิงสัญลักษณ์

แนวทางย่อยที่ ๙.๑ พิธีพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้าให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยให้มีการจัดกิจกรรมทุกปี ร่วมกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นงานที่สมพระเกียรติ และเพื่อสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

แนวทางย่อยที่ ๙.๒ มหกรรมการรวมพลังหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการรวมพลังของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่จะจัดให้มีขึ้นไม่ว่าจะเป็นในส่วนกลาง ระดับภาค หรือ ระดับจังหวัด ตามวาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม ได้แก่

๑) กิจกรรมในวันกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน โดยจะมีกิจกรรมในระดับต่าง ๆ เพื่อแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของกองทุนแม่ของแผ่นดินตามที่มีจุดเน้นในแต่ละปี

๒) กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่จะจัดให้มีขึ้นในแต่ละช่วงตามเวลาที่เหมาะสม เพื่อเป็นการแสดงออกถึงพลังกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๓) กิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในวาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม

แนวทางที่ ๑๐ การบริหารจัดการข้อมูล

แนวทางย่อยที่ ๑๐.๑ ทบทวนรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้พื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินต่อไปได้

แนวทางย่อยที่ ๑๐.๒ พัฒนาระบบข้อมูลให้เป็นระบบ ให้มีการวางระบบข้อมูลซึ่งครอบคลุมทั้งในด้านการรวบรวม การประมวล และการจัดเก็บโดยมีข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ข้อมูลบุคลากร ข้อมูลกิจกรรม ข้อมูลบุคคล และผลการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการจัดเก็บ สังเคราะห์ และวิเคราะห์

แนวทางย่อยที่ ๑๐.๓ บูรณาการฐานข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูล โดยให้มีการร่วมบูรณาการของหน่วยงานภาคีที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และสามารถบริหารจัดการให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

กลไกการดำเนินการ

โครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นการดำเนินการร่วมระหว่างภาครัฐกับประชาชน กลไกการดำเนินการจึงประกอบด้วยทั้งสองส่วนในระดับต่าง ๆ โดยมี

๑. คณะอนุกรรมการอำนวยการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน และเป็นกลไกการประสานงานระดับนโยบายในส่วนกลาง โดยมี ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน

๒. คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายกองทุนของแผ่นดินร่วมกัน เพื่อเป็นการประสานงานในระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน

๓. เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินทั้งในระดับส่วนกลาง ภาค และจังหวัด เพื่อเป็นกลไกการประสานงานของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๔. กรรมการหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดิน และมีการเลือกผู้แทนกรรมการเครือข่ายในแต่ละระดับ

๕. สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานสนับสนุนการประสานงานและผู้ช่วยเลขานุการ ทำหน้าที่สนับสนุนและประสานงานในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ส่วนกลาง ภาค จังหวัด และพื้นที่

ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะ ๓ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของหมู่บ้าน/กองทุนแม่ของแผ่นดินต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๒. ร้อยละหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น

ผลผลิต

๑) หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีเครือข่ายภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๒) หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานระดับพื้นที่และได้รับการพัฒนาศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ผลลัพธ์

๑) หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนตามแนวทางสันติวิธี

๒) หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการปัญหายาเสพติดได้โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

๓) ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด

ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงมหาดไทย (สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๒) กรุงเทพมหานคร (สำนักพัฒนาสังคม)

หน่วยงานสนับสนุน : สำนักงาน ป.ป.ส.

กองทุน ของแผ่นดิน